

7-А, II підгрупа 7-Б класи

08.03.2023

**Тема: НАПИСАННЯ
ПРИСЛІВНИКІВ разом і з
дефісом**

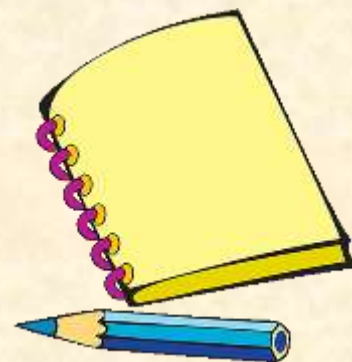
Мета:

повторити й поглибити знання учнів про способи творення прислівників;

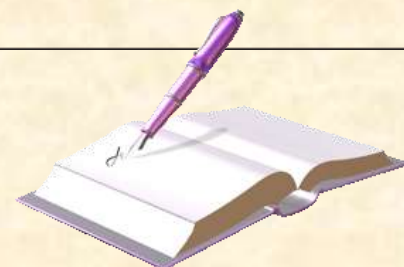
формувати орфографічні вміння писати складні прислівники разом і з дефісом та позначати відповідні орфограми, пояснювати їх за допомогою орфографічних правил;

на основі мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати шанобливе ставлення до прекрасного

Разом пишуться складні прислівники, якщо утворені:		Приклади
сполученням прийменника з різними частинами мови:	з прислівником	<i>віднині, дотепер, забагато, надалі, навічно, отак, назавжди, наавтра</i> (те саме, що «завтра»), <i>наскрізь, негаразд, невтямки, отам, підтюпцем, позаторік, потроху, утричі</i> ; <i>Але: на коли, на потім, на завтра</i> (у значенні «на завтрашній день»), <i>до завтра, на відмінно</i>
	з іменником, □ що вже не вживається: □ що вживається і зараз	□ <i>безперестанку, взимку, доценту, восени, навростець, навколішках, невтямки, спересердя, упереміш, ущерть</i> ; □ <i>безвісти, вбік, вголос, взнаки, відразу, вплач, доволі, заочі, наверх, навиліт, донизу, назустріч, нараз, насилу, опівдні, повік, урешті</i>
	з коротким прикметником	<i>вкрай, допізна, заново, зліва, зрідка, востаннє, напевне, нарівні, нарізно, нашвидку, помалу, потихеньку, сповна</i>
	з числівником	<i>втриє, вперше, вдруге, надвоє, напроє, удвох, учотирьох, водно, заодно, поодинці, спершу</i>
	із займенником	<i>внічию, втім, навіщо, нащо, передусім, почім, почому</i> . <i>Але: до чого, за віщо, за що та ін.</i>

Разом пишуться складні прислівники, якщо утворені:	Приклади
сполученням кількох прийменників з різними частинами мови:	<i>вдосвіта, впродовж, завбільшки, завчасу, знадвору, навздогін, навсидьки, навмисне, наосліп, наперед, наприкінці, наврод, навскіс, навстіж, попідтинню</i>
сполученням кількох основ (із прийменником чи без нього)	<i>босоніж, ліворуч, натщесерце, мимоволі, мимохіть, мимохідь, насамперед, нашвидкуруч, обабіч, очевидно, повсякчас, привселюдно, тимчасово, чимдуж, стократ; Але: у сто крат, все одно, все рівно</i>
сполученням часток аби-, ані-, де-, чи-, що-, як- з різними частинами мови	<i>абикуди, абиак, анітрохи, дедалі, деінде, чимало, щовечора, щомога, щонайдовше, щонайкраще, щоправда, щораз, якомога, якраз. Але: дарма що, поки що, тільки що, хіба що, чи що</i>

Пишемо з дефісом

утворені від прикметників і займенників за допомогою префікса по- і суфіксів –ому (-ему, -єму), -и

по-братньому, по-нашому, по-своєму, по-товариськи

утворені від порядкових числівників за допомогою префікса по- і суфікса –е (-є)

по-перше, по-друге, по-третє

з частками казна-, хтозна-, будь-, -небудь, то-, -от, -таки

будь-де, десь-то, як-небудь, хтозна-як, казна-коли, тоді-от

утворені складанням однакових чи близьких за змістом слів (без службових слів або з ними)

далеко-далеко, мало-помалу, будь-що-будь

Моделювання синтаксичних одиниць.

– Утворіть словосполучення «дієслово + прислівник з префіксом по-». Поясніть правопис прислівників.

Співати (італійський), пояснити (батьківський), написано (дитячий), попросити (добрий), одягнутися (модний), визнати (чесний), прибрати (хазяйський), думати (свій), захищати (геройський).

Творче конструювання

– Від прикметників утворіть за зразком прислівники префіксально-суфіксальним способом. Сформулюйте правило написання прислівників через дефіс.

Зразок: дідівський — по-дідівському, по-дідівськи.

Іспанський, материнський, богатирський, братський, командирський, європейський, дитячий, мисливський, панібратський, свійський, український.

Дослідження-зіставлення

- Спишіть, розкриваючи дужки. Порівняйте написання співзвучних слів. Зробіть висновок про правопис прислівників із префіксом **по-** й однозвучних прикметників і числівників з прийменником **по**.

1) Підписати зошит (по)шкільному. – (По)шкільному подвір'ї розбіглися школярі. 2) Мисливець ішов (по)лисячому сліду. – Він дивився на їжу (по)лисячому. 3) Пташки защебетали вже (по)весняному. – (По)весняному небі пролетіли перші ластівки. 4) Заняття тривають (по)перше червня. – (По)перше, потрібно зустрітися з товаришем. 5) Рушник вишитий (по)українському. – Дарувати (по)українському звичаю. 6) Рапорт віддавали (по)військовому. – Кожному герою дали (по)військовому званню.

Розподілити прислівники, що пишуться через дефіс, за колонками таблиці, відповідно до правил правопису

Префікс <i>по-</i> і суфікси <i>-ому</i> <i>(-ему), -и, -е</i>	Префікси <i>будь-, казна-,</i> <i>хтозна-</i>	Суфікси <i>-небудь,</i> <i>-таки, -то, -от</i>	Складання чи однакових чи близьких за змістом слів

Лінгвістична гра «Добери синонім»

- *До поданих сполучень слів доберіть з довідки прислівники-синоніми. Поясніть, яким способом утворені ці прислівники.*

На босу ногу, ненароком, по дорозі, завжди, з власної волі, справа, похапки, зліва, навзнаки, заразом, проти волі, дедалі.

Довідка: мимохіть, водночас, босоніж, нашвидкуруч, повсякчас, чимраз, мимохідь, праворуч, самохіть, горілиць, силоміць, ліворуч.

Логічний диктант

- До сталих виразів доберіть й запишіть прислівники-відповідники, знімаючи ризик.

На всі застави, скільки є сили, де припало, на живу нитку, жодним способом, з бігом часу, страшне діло скільки, правду кажучи, жодною мірою.

Довірка: аби/як, що/духу, де/далі, чи/мало, аби/де, що/сили, ані/трохи, що/правда, ані/як.

- Увести подані слова в самостійно складені речення. Пояснити їх правопис.

По-вашому — по вашому; по-восьме — по восьме; по-домашньому — по домашньому.

Переглянути навчальне відео.

<https://youtu.be/3YOCZ2BzIdA>

<https://youtu.be/EIjPlJjJH4Q>

Мовознавчий експеримент

- - *Замініть подані словосполучення прислівниками з довідки, які пишемо з дефісом. Запам'ятайте написання їх.*
- Грати на всі гроші, на підставі закону, сам на сам, у якомусь іншому місці, нечасто, незалежно від чийогось бажання, зовсім, за всяких умов, в окремих місцях.
- **Довідка:** десь-інде, хіть-не-хіть, будь-що-будь, ва-банк, вряди-годи, тет-а-тет, де-не-де, геть-чисто, де-юре.

Дослідження-класифікація

- Розподіліть прислівники, утворені сполученням:

а) прийменника з прислівником; б) прийменника з іменником;
в) прийменника з прикметником; г) прийменника з числівником; д) прийменника з займенником. Поясніть написання прислівників.

На/приклад, у/день, на/багато, в/нічию, в/третє, в/голос, с/проста, на/справді, по/одинці, на/вічно, до/тепер, до/пізна, по/всюди, з/ліва, перед/усім, на/віки, за/одно, по/декуди, з/гарячу, за/видна, з/рідка, по/маленьку, по/ночі, в/поперек, в/тім, на/швидку, з/висока, зі/споду, поза/вчора, до/верху, на/четверо, на/віщо.

Мовознавча гра «Перший мільйон»

- <https://learningapps.org/23658782>

Домашнє завдання

- Переглянути відео
<https://youtu.be/EIjPIJjH4Qİ>
- Скласти словниковий диктант (24 слова) з прислівників, які потрібно писати разом, з дефісом та окремо.

